

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 50 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Za oznanila se plačuje Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vlada in šolske postave.

Minister Taaffe je v državnem zboru dne 18. t. m. predstavil nove ministre, a precej potem prijatelje in protivnike iznenadil z odgovorom na Mengerjevo interpelacijo zavoljo znane vloge čeških škofov. Minister je namreč pri tej priliki obljubil reformo postave o ljudskem šolstvu. Rekel je, da v vlogi škofov nij nič drugega, kakor uže več let znano in iz cerkvenih krogov večkrat naglašano cerkveno stališče, katero so zdaj škofje spet podarili čisto iz lastne inicijative. „Kar se tiče h koncu interpelacije stavljenega vprašanja, nij nobenega drugega pota za to, da se postava spoštuje, kakor izpolnjevanje jo, dokler je veljavna, ali se tudi ne odtezati skušnjam in opazovanjem glede primernosti posameznih določeb, ki se pri izpolnjevanju prikazujejo. Vlada je zbirala mej dvanajstletnim obstankom zdanjih šolskih postav te izkušnje in smatra za svojo dolžnost, tam, kjer se jej poprave obstoječega na podlogi izkušenj potrebne zdé, uvesti jih po administrativnem in legislativnem potu v veljavo.“

Ta ministerska izjava je bila od desnice z odobravanjem sprejeta, na ustavovernej levi pa je vzbudila silen hrup, ugovor in strah, ali kakor „N. Fr. Pr.“ pravi: „die höchste bestürzung auf seite der verfassungspartei.“

Nasledek te Taaffejeve izjave je bil, kakor se nam je uže včeraj z Dunaja telegrafiralo (za včerajšnji list nam je bil telegram prekasno došel), da je knez Liechtenstein svoj znani predlog, s katerim se je imela vlada pozvati, naj šolske postave „v verskem in narodnem smislu“ reformira, — nazaj potegnili ali oporekel. S tem tedaj odpade vse ugibanje

v nekaterih listih: ali je bil Liechtensteinov predlog nepolitičen in neprimeren, ali ne; ali bodo Čehi in Poljaki glasovali zanj ali ne, itd. Resnica je, da je vlada precej po dopolnjenju novega ministerstva stvar sama v roke vzela in naglasila, da pojde na začetem potu dalje in to je prav.

Učiteljska pripravnišča in dr. Vošnjakova resolucija.

Mnogo naših starejših učiteljev, ki so svojimi lastnimi očmi opazovali, kako se je pri nas v teku let šolstvo spreminjalo, recimo napredovalo, — vsaj moramo dandenes pri vsakej stvari ta izraz rabiti, — gledalo je ta napredek na šolskem polju sumnjivo a pazno. Ti stareji učitelji, odgojeni za svoj velevažen posel v onih starih preparandijah, v katerih se je naglašala bolj blagost srca, gojila se ljubezen do mladeži, oskromnost v privatnem življenju, tolerantnost v občevanju s svojim bližnjim, ti stareji učitelji, obdarjeni s temi lastnostimi, so bili, kakor se denes v obče sodi, samo za silo olikani za svoj posel, a vendar opazi vsakdo, kdor trezno gleda, da so iz njihovih šol prihajali varčni, pošteni gospodarji, dobri meščani in vrli učenjaki vsake stroke. A ne, da bi hoteli mi s tem popolnoma obsoditi denašnje šolstvo, denašnje preparandije in nazaj pozeleti si one iz prejšnjih časov; vendar šolstvo prejšnjih časov naglašamo iz posebnih uzrokov.

Namen ljudskim šolam je, vzbuditi samosvest v bodočem narodu; vsak posamezen naj bode mogel kasneje razločiti, kaj nam pomaga do blagostanja, kaj mu koristi, kaj mu škoduje, in treba mu je pred vsem oskromnosti, zadovoljnosti z majhenim. In ker so bile ljudske šole preje v svojem temelju tako osno-

vane, vidimo, da je bilo preje tudi več imovitih gospodarjev, in za prosti ljud so ljudske šole. Tem podlaga pa so preparandije, Dandenes, ko je življenje v velikem stilu moderno, hoče vsakdo dobro in nad možnost dobro živeti, uravnano je tudi naše šolstvo, uravnane so tudi naše preparandije potem: tu se ne vadi oskromnosti! In iz teh učiteljskih izobraževališč dohajajoči učitelji, vajeni in v preparandiji razvajeni živeti kot „gospodje“, ti dajejo tudi svojim odgojencem po kmetih svoj izgled, novoerna izreja pa se rada prijemlje priprostega ljudstva, kajti pravila: „živi svojim razmeram primerno“ nikjer ne opazijo, da bi se po njem ravnalo. Prejšnji učitelji so bili samo za silo olikani, denašnji imajo samo za silo blagost srca, značajnost in ljubezen do mladeži, a višja je njih omika, višje pa tudi njih potrebe. Taka je organizacija naših preparandij, in prešlo se je iz jednega ekstrema v drugi.

Denašnjih preparandij pa najslabša pridobitev in zelo nevarna posledica je nespoštovanje značajnosti. Koliko značaja se je moglo od prejšnjega učiteljstva terjati in še več. Toliko je je imelo. Tem višje je ceniti njihova značajnost, kjer se je bila prikazovala, kolikor manjša je bila njih omika. Od vsacega, popolnem izobraženega človeka se pa v prvi vrsti zahteva značajnost, zahteva nepogojno. Zdanji ustroj učiteljskih izobraževališč, te podloge ljudskih šol in narodovega naobraženja, pa je tak, ki odgovarja vsemu družemu, samo gojitvi in utrjenju človeškega značaja ne. Ne samo to, nego značajnost je ostro prepovedana lastnost, in temu dosledno se daje tudi učiteljskim odgojencem tak uzor. Vse to je posledica nenaravnega zatiranja narodovega jezika pri nas.

Nazori denašnjega sveta so se sčistili, vsakdo hoče svoje, kar mu gre po božjej in človeškej pravici. Ali ker so se nazori sčistili,

Listek.

Clarissimus.

(Spisal C—v.)

Clarissimus je bil naš profesor, a mi smo bili njegovi učenci; s statistiko avstrijskega cesarstva nas je zabaval vsak dan po eno uro in mi smo ga slušali. Kadar je nataknil očali ter videl preveč takih, katerih nij bilo, je izvadil iz žepa katalog, pa je sezival vse po redu, kolikor nas je bilo zapisanih od B do Ž. Pri vsakem imenu se je oglašil eden izmed nas, in ko je prišel clarissimus do zadnjega, še nij imelo nobeno ime „črte“, katera bi znamenovala, da dotičnika nij v kolegiji.

„Vi ste me vkanili!“ dejal je clarissimus, potem je pa začel zopet čitati naša imena, počenši od B ter je pri vsakem imenu pogledal, da li se bo javil pravi lastnik njegov.

Sedaj nij šlo tako gladko; prva dva sta se javila, za tretjega se je sicer tudi javil eden izmed nas; ali clarissimus ga nij hotel priznati za avtentičnega, ampak mu je rekel, naj se javi pozneje, kadar pride na njega red in ko bode čitano njegovo ime, mej tem pa je uže bil napravil „črto“ k imenu absentnega dijaka. Čital je dalje, javil se je zdaj tu zdaj tam eden, pa zopet ne ta pravi in vsled tega je rekel clarissimus, naj se vzdigne vsak, kate-rega ime bo čital. Zove neko ime in čuje se: „tukaj!“ ali nihče ne vstane.

„Kje je?“ vpraša clarissimus, a eden izmed nas pravi „tú je tú!“ — Ker ga le nij bilo, smo rekli: „skril se je pod klop!“

Na to se je razsrdil clarissimus, pa je rekel, da bo vse one držal absentnimi, kateri se skrivajo pod klopmi, in tako jih je bil precej zabeležil v katalogu.

Pregréška sicer nij bila velika, če se je

absentiral kateri, pa je vendar bilo sitno, ker se je razgrozil clarissimus, da jih bo metal pri izpitu nemarne, ter da bodo ležali ko snopje in pa „kopitali“ se bodo, je rekel, — a znali smo dobro, da je clarissimus strog in hud večasih, pa če kateremu obeta, ka se bode „skopital“ pri izpitu, da se takemu potem slaba godi.

Da bi ga zopet v dobro voljo spravili clarissimusa, smo se prav neumne delali, nadlegovali smo ga z raznovrstnimi interpelacijami, na katere nam je vestno odgovarjal in pa kregal nas je, da smo tako bedasti. Na to je rekel eden: „Znamo, clarissime, da smo mnogo bedastejši nego so oni!“

Ta kompliment je preslišal clarissimus in je dalje tolmačil.

Bil je govor o amfibijah.

„Kaj je to amfibija?“ se oglasi eden v zadnjem klopi.

doba ne zunanje, ampak notranje, to je življenje in duh, kateri v društvu kraljuje, daje pravo vrednost! Nij treba, da je društvo veliko in košato, ampak dobro je, če udje društvene namene dobro poznajo, taiste pospešujejo in in jim gladijo pot do zaželjenega cilja. — Naše učiteljsko okrajno društvo ima zdaj novo vodstvo. Na dan 12. febr. t. l. je bila prva seja razpisana. Enega samega uda smo našli v zbornici! „Denes boste lepo sejo imeli!“ je nekdo šaljivo izrazil se. „Kje pa je g. predsednik? povprašamo. „Gledat je šel v gostilne, znabiti najde tam gg. učitelje in jim pové, da je treba priti v zborovanje!“ bil je odgovor. — Našel nij nobenega! Zapisnikarja je manjkalo in še dveh drugih odbornikov! Zbrali so se vendar v sobi 3, reci trije udje!

Bog vé, kaj zadržuje dotične gospode, da se ne prebudijo! Se ve, oni némajo gasla „naprej!“ ampak le „biba leze, biba nij!“ Uže prva seja se vrši tako sijajno. Lep začetek, pa tudi lep izgled drugim, kaj ne?

Treba, da se ta reč kmalu obrne na boljšo stran. Naj temu zaspanemu življenju vendar enkrat odklenka! Ako bo naprej tako šlo, je boljše, da učit. društvo Ormuško neha, in da se damo vpisati v katero drugo (sosednje) kakor so nekateri učitelji uže storili!

Domače stvari.

— (Ljubljanske kazinske gospode), gg. Kalteneggerja, Pirkerja, Zhubra, Laschana, in dr. uradniških udov „konstytucionalnega društva“ oficijalno proglašeni organ „Laibacher Tagblatt“ je zlasti nad imenovanjem barona Kriegsausa nezadovoljen in se v listu vtorek večer róga, da more biti novi minister ali univerzalen genij, ali pa „ein äusserst bereitwilliger beamter, der eben überall hingehet, wohin er commandirt wird.“ — Malo čudno je čitati v uradniškega društva organu zabavljanje na poslušne ali pokorne uradnike, zlasti ako se spominimo, kake nazore o uradnikih (zlasti če so bili Slovenci) smo prej zmirom brali v „Tgbl.“

— (Dvoboj v Ljubljani.) „Laib. Tagblatt“ pripoveduje, da sta se pretečeni teden dva tukajšnja artilerijska oficirja s sabljami duelirala za trnovskim predmestjem. Jednemu je bil treh baj je popolnem preparan.

— (Nesreče.) Piše se nam iz Kranja: V soboto večer peljal je voznik Mokorel iz Bistrice pri Trziči voglje. Mej Begunjami in mej Slatnim zdrsnil je voz s ceste navzdol, voznik pade iz voza in obleži mej drevjem, a konj se zavalil nanj in ga stlačil, da je bil takoj mrtev. Nesrečni je bil oženjen in oče dveh otrok. — Branjevec Miklavčič, hišni posestnik v Trziču, pripeljal se je ponedeljek v Kranj na trg od mrtuda zadet. Mej potom opazili so sopotniki, da Miklavčiču nij prav, a mislili so, da je zaspan in dremlje; ko so pa privozili na Staro pošto v Kranj, nij se več zavedel. Ob 1/27. uri zvečer je umrl. Pokojnega prepeljali so še tisto noč v Trziči.

— (Iz Zagreba) se nam piše: „Kakor čujem, dal je ban Mažuranič na Dunaji svojo ostavko, ter je locum tenens Živković uže prevzel poslovanje. Dotična publikacija v uradnih listih se skoro pričakuje.“ — Podobne novice beremo tudi v družih novinah, a ne vemo, so li osnovane ali ne, kar smo v „Obzoru“ čitali, da se zagrebški proroci „hrane kiselim zeljem.“

Razne vesti.

* (O italijanskej kraljici) Margheriti poročajo novine, da je na duhu zbolela. Včasih kar pred se strmi, za nobeno reč se ne zanima, razmišljena je in se ne udeleži nobene veselice. Pripovedo, da jej je to ostalo od tačas, ko je bil njen mož kralj Humbert napaden.

* (Medmorje Panamsko) so uže pričeli prerezavati. Znani inženir Lesseps je šel 10. januarja v družbi kolumbijskega poslanika, Panamskega škofa, predsednika Panamske države in z mnogo drugo gospodo na Cerro Culebra, kjer je bil napravljen prvi podkop. Lessepsa sedemletna hčerka je elektriškim potom zažgala podkop, v katerem je bilo 3 kilograme streliva. Zagrmelo je, in silno skalovja se je odrušilo. Cela družba se je zadovoljna s prvim uspehom vrnila v Panamo.

* (Šolske otroke) smrti rešil je poštni sluga Rosenauer v Landshutu na Bavarskem. Še snegom je metlo, otroci so uže pravi pot zgrešili, kar pride poštni sel, na vsako ramo si posadi jednega otroka, na hrbet tudi jednega, krepak mož stopa naprej, drugi otroci za njim in tako jih pripelje v bližnjo vas. Dobil je nagrade 50 mark.

Eksekutivne dražbe

dné 21. februarja:

Janez Brezovar (2) iz Brezja (1848) v Ljubljani; Jože Počkar (2) iz Razgorja (848) iz Vipave; Martin Javornik (2) iz Jerove vasi (4663) v Ljubljani; Fran Hočevar (2) iz Pijave gorice (120) v Ljubljani; Fran Dermastja (3) v Ljubljani, Martin Hočevar (3) iz Studonca (1675) v Krškem; Janez Grbec (1) s Hriba (40) v Ribnici; Janez Bartol (1) s Hriba (1120) v Ribnici.

Umrli so v Ljubljani:

V deželnej bolnici

13. februarja: Elizabeta Prosenec, gostaška, 55 let, za slabostjo in starostjo.

14. februarja: Ignacij Kopač, delavec, 20 let, za oslabljenjem.

Tujci.

17. februarja:

Pri Slonu: Zenkovich iz Trsta. — Patek, Czak, Glock Richter iz Dunaja.

Pri Malici: Krožl iz Gradca. — Glick, Engl, Schwarz, Kunz iz Dunaja. — Uranič iz Reke. — Frank iz Gorice

Pri bavarskem dvoru: Schmid iz Trsta. — Lach iz Loža. — Urbanec iz Ptuja.

Zahvala.

Vsem prijateljem in znancem izrekam svojo najprisrčnišo in najiskrenejšo zahvalo za globoko sočutje, katero se je izkazovalo mej boleznijo in ob smrti mojega nepozabljenega soproga, gospoda

Mihaela Lenče-ta,

posestnika na Lávrici.

vsem mnogobrojnim udeležencem pri pogrebu, osobito pa se zahvaljujem čestitej duhovščini, slavnemu veteranskemu društvu ljubljanskemu, gg. pevcem ljubljanskim za ginjive žalostinke nagrobnice, in vsem dariteljem veliko in krasnih vencev, katere so ranjkemu položili na rakev, — vsem: prisrčna hvala.

(57) V imenu rodovine

Marija Lenče, roj. Hiebl.

Na Lávrici, dné 17. febr. 1880.

V „Narodne tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v ljubljanski čitalnici.

8° 9 pol. Cena 30 kr

Dunajska borza 18. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

		71	glđ.	30	kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	71	glđ.	30	kr.	
Enotni drž. dolg v srebru	73	glđ.	15	kr.	
Zlata renta	85	glđ.	10	kr.	
1860 drž. posojilo	130	glđ.	—	kr.	
Akcije narodne banke	812	glđ.	—	kr.	
Kreditne akcije	304	glđ.	40	kr.	
London	117	glđ.	—	kr.	
Srebro	—	glđ.	—	kr.	
Napol.	9	glđ.	34 1/2	kr.	
C. kr. cekini	5	glđ.	53	kr.	
Určavne marke	57	glđ.	65	kr.	

Išče se gostilničar

za jako dobro obiskano gostilnico tik velike ceste. Natančneje se izve iz prijaznosti v administraciji „Slovenskega Naroda“.

(56—1)

Nij sleparstvo!

Iz c. k. zastavnice dunajske

rešene

žepne ure

izjemno v ceno, namreč

70 odstotkov pod kupno ceno.

Razne komisijske zaloge ur, od največjih švajcarskih tovarov, se je v c. kr. zastavnici zastavilo, a ne rešilo, tedaj so zapadle po javni dražbi prišlo po neverjetno nizki ceni nam v last.

Mi moremo tedaj ure od zlata, srebra in niklja, najboljši švajcarski izdelek, vse s 5letnim poročtvom, samo da dobimo svoj denar, prodajati jih 70 odstotkov pod fabriško ceno, ure so skoraj zastonj.

Vsak človek, naj si je bogat ali ubog, potrebuje vendar uro, ki je čisto najzvestejša prijateljica in spremljevalka skozi celo življenje; tako prikljiko, prijetno in nigrdar vračajočo se, ima zdaj vsagdo, da si more preskrbeti skoraj zastonj solidno, fino, garantirano in na minute regulirano uro, ker je naše fabriško osobje vse ure še jedenkrat reguliralo. Vsaka ura ima švajcarsko fabriško znamenje.

Poročstvo je tako zagotovljeno, da se s tem javno zavežemo, vsakemu naročniku takoj brez ugovora novice povrniti.

Kdor hoče izvirno, neverjetno ceno, na 5 let zjamčeno, dobro idočo uro skoraj zastonj imeti, naj si jo takoj naroči, ker more vsagdo umeti, da ure nečuvno hitro kupujejo.

Zapisnik žepnih ur.

1 ura na valjar od teškega srebrnega niklja, fino na trenetek regulirana, gravirana in gvilosirana, s 8 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in posebnim krovom zoper prah, in fina zlata facon-urna verižico, ki je stala preje glđ. 12, valja zdaj samo glđ. 6.50. — Ista fino pozlačena, krasna, nadomestuje vsako zlato uro, samo glđ. 6.50.

1 žepna ura na sidro, od teškega srebrnega niklja, fino na trenetek regulirana, gravirana, gvilosirana, s 15 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in kazalom za sekunde, s fino urno facon-verižico od talni-zlata, preje glđ. 20, zdaj samo glđ. 7. — Jedna najboljših ur. — Ista teško v ognji pozlačena, krasna izpeljava, popolnem nadomestuje zlato uro, samo glđ. 6.50.

1 remontoir ura, iz najfinejšega double-zlata, brez ključka za navijati na kozici, pod poročtvom ohrani si zmirom zlato barvo, izvirna na minute regulirana, z dvojnim krovom, dekorovana email urno ploščo in privilegirano delo, obdarovana izvirna ura z verižico od talni-zlata, preje glđ. 24, zdaj samo glđ. 8.50. — Teh ur je malo.

1 srebrna remontoir ura, od pravega 13 lotnega srebra, potrjena od c. kr. kovnega urada, navija se na kozici brez ključka, z nasprotnim zoporum in kazalno pripravo, fino s privilegijem, na minuto reparirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, v notranjem s kristalnim krovom in kolesci od niklja, za vsacega transparentna, najboljša, najcenejša in najelegantnejša ura sveta, preje glđ. 30, zdaj samo glđ. 14.

1 srebrna ura na sidro, od pravega 13 lotnega teškega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, s 15 rubinov, na sekundo reparirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, pozlačena elektro-galvaniškim potom, tako, da bi je ne mogel noben zlatar sveta od prave zlate in za drag denar kupljeno razločiti; preje nepozlačena glđ. 24, zdaj pozlačena samo glđ. 12.50.

1 srebrna ura na valjar, od pravega 13 lotnega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, s 8 rubinov, na minuto reparirana, pozlačena elektro-galvaniškim potom, tako, da se je od prave zlate ne more razločiti; preje glđ. 15, zdaj samo glđ. 6.50.

1 ura za gospo, od pravega 14 karat. zlata, potrjenega od c. kr. kovnega urada, vrlo fina, elegantna ura z najfinejšo benetčansko facon-verižico za okolo vratu v finem baržunastem etujji; preje gold. 30, zdaj samo glđ. 19.50. Tacega še nij bilo.

1 fina zlata remontoir ura, 13 karat., po glđ. 40, 50, najfinejšo savonette-ure, preje po glđ. 100.

* Nastov:

Uhren-Ausverkauf

von A. Fraiss,

Rothenthurmstrasse 9, parterre, gegenüber dem erzbischoflichen Palais, WIEN. (597—4)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Dopisi.

Iz Zatičine 16. febr. [Izv. dop.] Od mnogih krajev naše domovine se bere o veseljih v korist revnih Istranov. Tudi pri nas nehamo zaostati. Znana dobrotnica šolske mladeži, podpornica revežev, posebno našega kraja, plemenita gospa Helena Födransberg, velika posestnica na Hudem, tudi ne pozabi na naše brate revne Istrane pri nekej veselici. Povabila je pl. gospa vso inteligencijo iz Zatičine, Višnjegore in Št. Vida dne 9. februarja zvečer na predpustno veselico, pri kateri so se deloma vse udeležili. Začetek je bil ob 6. uri s tombolo za stradajoče Istrane. Prijazen govor plemenite gospe Födransberg, v katerem razlaga namen te veselice, omehlji srca povabljenih gostov. Z veseljem sežejo po tablice, ter se potem igra prične.

Dobitke je sama pl. gospa darovala, kakor tudi vse stroške tega večera. Zares se je žutil domačega vsak izmed gostov v lepih sobah pl. gospé. Družba nij bila tako velika, kakor v večjih krajih, vendar se je nabralo 27 goldinarjev. Precej lepa vsota za malo pa veselo družbo. Po dokončani tomboli se lepo zahvali dobra gospa gostom za udeležitev in lepo podporo revnih Istranov. Še tisti večer se je odposlal nabrani denar na sl. c. k. deželno vlado v Ljubljano.

Po blagem delu je človek vesel, to se je tudi tukaj uresničilo. Veselje je bilo gledati, kako so se zale gospodične z mladimi gospodi sukali, nobeden nij hotel predpustu dolžan ostati. Dokaz veselega večera je, ako povem, da je ples trajal do 6. ure zjutraj. — Zelo težavna je bila ločitev vesele družbe. Posebno so se odlikovale ta večer lepe elegantne maskare iz Zatičine, katere so bile zelo v okusnem oblačilu.

Plemenita gospa je ta večer dokazala, da se tudi na deželi v tihoti lahko človek veseli, ako je le družba edina. — Pri tej veselici je bil blagi namen in veseli večer. Želeti bi bilo več enacij blagih duš in tacih večerov, potem bi bilo zares prijetno živeti. — Pripravno se mi zdi, ako se v imenu vseh povabljenih gostov plemenitej gospe Födransberg očitno zahvalim za blagi namen tega večera in za njeno prijaznost in gostoljubnost. Bog jo ohrani še mnogaja leta v korist revežev nam pa v veselje!

Iz Mozirja 16. febr. [Izv. dop.] Račun in bilanca naše gorne-savinjske posojilnice v

sv. Peter vprašal Kristusa, zakaj Bog kazni poleg hudobnih tudi dobre, je priletel mimo čebelni roj, in Kristus je dejal sv. Petru, naj vzdigne kvišku roko. Ko je sv. Peter to storil, so se čebele vsedle na roko njegovo. Ko prideda do nekega potoka, vpiči jedna čebela sv. Petra, a on brž bolje porine roko s čebelami v vodo.

Ko je Kristus to videl, je vprašal sv. Petra, zakaj je porinil vse čebele v vodo, a ne samo one, katera ga je vpičila?

Ker tedaj doktor clarissimus nij znal niti je seznaniti mogel, kedo je brundal, si je mislil: „vse bom pometal, razen onih v prvej klopi sedečih, pa gotovo zadenem pravega“.

Ko je prišel na koncu leta sodni dan za nas, je clarissimus vrgel prvega, ki se mu je postavil, in ko je drugi prišel na red, je rekel gospod doktor sam pri sebi precej na glas: „sedaj bom pa tega le!“ — Ko smo mi to žuli, smo lepo vsi jeden za drugim naredili

Mozirji, vknjiženega društva z neomejenim poroštvo za leto 1878, to je peto leto svojega obstanka, sta taka le:

1. Račun.

Dohodki:

1. Ostanek v gotovini od leta 1878	2729	gld.	55	kr.
2. Plačani deleži	45	"	—	"
3. Povrjena posojila	126714	"	—	"
4. Obresti in pristojbine od posojil	5541	"	59	"
5. Hranilne vloge	14676	"	49	"
6. Najeta posojila	30000	"	—	"
Skup	179706	gld.	63	kr.
Če se stroški odštejejo z Ostone koncem l. 1879	178673	"	53	"

gotovine v blagajnici	1033	gld.	10	kr.
---------------------------------	------	------	----	-----

Stroški:

1. Na obresti od deležev	140	gld.	40	kr.
2. Povrjene vloge	6403	"	40	"
3. Plačane obresti od vlog	880	"	11	"
4. Razposojila	140767	"	—	"
5. Povrjena posojila	29000	"	—	"
6. Plačane posojilne obresti	700	"	62	"
a) davki in priklade	127	"	72	"
b) oskrbni troški	529	"	40	"
7. c) plača v kreditno društvo občinske posojilnice v Gradcu na račun zavarovalnega fonda	125	"	50	"
Skup	178673	gld.	53	kr.

2. Bilanca.

Društveno premoženje:

1. Ostanek v gotovini koncem 1879	1033	gld.	10	kr.
2. Kavcija v gotovem denarju pri kreditnem društvu občinske posojilnice v Gradcu	262	"	50	"
3. Aktivne terjatve koncem leta 1879	41582	"	—	"
4. Naprej plačane obresti	163	"	33	"
5. Pohoštvo	20	"	—	"
6. Terjatve na obrestih	86	"	15	"
7. Vpisnina	2	"	—	"
Skup	43149	gld.	8	kr.

Če se od premoženja dolgovi s	40800	"	—	"
odštejejo, ostane koncem 1879 svota	2349	gld.	2	kr.
ki se k rezervnemu fondu prišteje.				

„smic aus“, a ko je clarissimus z drugim bil gotov, je prišel do spoznanja, da ležita samo dva, a ostalih da nij nikjer več videti.

Sledeči dan smo začeli snovati kompromis; rekli smo clarissimusu, da se ne damo metati kar tako „ab invis“ in v en dan, ampak da se hočemo subducirati vsi. Clarissimus je uvidel, da ne bi bila pravično, ako bi nas vse brez razlike pometal, pa nam je predložil, ka nam bo dal samo „conformes mores“, iz predmeta pa „primam“.

Mi smo iz oportunstva ta predlog sprejeli in postavili smo se k izpitu, katerega smo tudi naredili vsi iz štatistike razen dveh, katera sta bila prišla uže prvi dan pod clarissimov nož.

Dalmatinec je zakrivil, da smo se prijeli oportunstva, katerega še tačas nij bilo niti v dunajskem državnem zboru niti v hrvatskem saboru, a naš dragi clarissimus se je nazadnje smejal, ka nas je s tako lepim načinom spokoril.

Društvena pasiva:

1. Deleži društvenikov	1890	gld.	—	kr.
2. Neizplačane obresti	75	"	60	"
3. Hranilne vloge	23374	"	99	"
4. Propadle obresti	819	"	51	"
5. Najeta posojila	10000	"	—	"
6. Naprej plačane obresti od teh posojil	948	"	65	"
7. Koncem l. 1878 ostali rezervni fond	3691	"	31	"
Skup	40800	gld.	6	kr.

Društveno premoženje koncem leta 1879.

1. Koncem l. 1878 bilo je premoženje v rezervnem fondu in pohoštvo	3691	gld.	31	kr.
2. K temu letošnji ostanek s	2349	"	2	"

Tedaj znese celo premoženje društveno koncem leta 1879 . . . . . 6040 gld. 33 kr.

V Mozirji, koncem decembra 1879.

Joža Lipold m. p.,
prvomestnik.

Iv. Tribuč m. p., Ant. Goričar m. p.,
zapisnikar. blagajnik.

S Hrvatskega 11. febr. [Izv. dop.] (Starčevićjanska pasmina.) Na pustni vtorek je bilo zares živo po ulicah. Vse se je trlo radovednih gledalcev, a zraven je vdarjal veseli smeh vseh maskar moškega in ženskega spola. Velik flegmatik bi bil, za katerega bi bilo vse to pustno veselje mrtvo. Vrenje po mestu je postalo vse bolj živo in živo, — priklopelo je do vrha, ter je ravno tako hitro pojemale, ljudij je ponestalo iz ulic, vse redje in redje se je razlegalo vpitje pustnih norcev na čast svojemu patronu, svetemu Kurentu. A na pepelnično sredo pometali so norci svoje krinke od sebe, potresli so svojo grešno glavo s pepelom, a predpustne norčije so pozabljene.

Prav tako ali vsaj podobno kakor pustne šeme, je pisarjenje „Slobode“*), hrvatskega lista starčevićjanske stranke, ki izhaja tam nekje pri „magjarskem“ morji. Ona napolnjuje svoje novinarske predale edino s psovanjem na Srbe in Slovence, in sploh na vse nehrvatsko pa tudi na vse hrvatsko, kar se ne navdušuje za proroka Starčevića, čegar pogubonosno in bedasto politiko je „Obzor“ ravno zadnje dni izvrstno in resnično narisal. A svojo veliko politiko raznaša mej svet v tako zanešenih oblikah in tako neizmerno neumnih hiperbolah, da jo moramo primerjati le s pravim pustnim norcem. Da „Sloboda“ s svojim kričanjem le škoduje svojemu narodu, izpoznali so, in bodo še bolje Hrvatje vsi, ki so pametni.

Pač bi Starčeviću in njegovim idealistom recte norcem in cinikom svetovali, da si kar sedaj s pepelom potresejo svoje velikohrvatske glave, sicer jim bo za njihove grehe zmanjkalo pepela, ter si ga bodo morali naročiti gori pri svojih zaveznikih v Pešti.

V 17. številu zadržala se je starčevićevska „Sloboda“ na „Slovenski Narod“ — najbolj menda zato, ker je nekaj rekel, da judje preveč mah dobivajo v Hrvatskeji. „Sloboda“ vaš

*) Mi tega lista ne čitamo, ker ga niti ne dobivamo. Pač je nam nekdo pisal prošnjo za „zamenjo“. Mi smo svoj list vsled tega pošiljali jim, a starčevićevska gospoda Srbovragi in Slovenožderi nam svojega ljubeznjivega organa nijšo poslali. Oni ne poznajo celega reka „do ut des“ nego samo drugo polovico. Ker odslej od njih še menj pričakujemo, ustavili smo jim tudi mi svoj list. Bodo imeli menj prilike zabavljati na naš narod. Ur.

za to je tem silnejši boj slabšega za svoje pravice proti močnejšemu. Nam se pa je zmirom le dopovedovalo, da mi krivo činimo, če se poganjamo za narodovo svetinjo, za svoj jezik, kajti — reklo se nam je — vam je potreben „državni“ jezik, nemški jezik. Zato so se naše šole vse potujčile, ponemčile, in, kar je zoper človeški razum, ponemčili so nam celo one zavode, iz katerih prihajajo odgojevalci naše, narodove mladine. Ali ne tiči tu notri zvitost? Vi, kar vas se izobražuje, pridobiti morate si to izobraženost v nemškem jeziku; ker pa te svoje olike ne boste mogli razširjati v svojem jeziku, učite narod jedino zveličavnega nemškega jezika! Kaj ne, to nij germanizacija?

Toži se o slabem napredku v narodnih šolah. Nij se čuditi; predpogoji so taki, vsled katerih drugače nij mogoče. Ko je naš narodni poslanec dr. Vošnjak v budgetnem odseku predlagal znano resolucijo za učiteljska izobraževališča, in tožil, da so ona čisto nemški uravnana, odgovoril mu je bivši naučni minister Stremayr, da na mariborskem učiteljišči „nij slovenskih otrok,“ in zastopnik dozdanje vlade je dejal, „da tam se „nekaj“ predmetov uči v slovenskem jeziku, v Ljubljani pa še več.“ Res škoda, da gospod vladni svetovalec nij tudi naštel onih predmetov, ki se na ljubljanskej preparandiji uče slovenski. Po naših informacijah sta to dva predmeta: slovenščina in veronauk; o prvem se to samo ob sebi ume, drugi predmet je pa jeden istih, katerega učitelj kasneje ne rabi pri otrocih, a se ga vrhu tega slovenski uče samo Slovenci, nemški pa neslovenski preparandi. Trditev, „da se uči na ljubljanskem učiteljišči več predmetov slovenski“, je najmenj rečeno neutemeljena. Če pa učitelj, ki se je na preparandiji vadil prav za prav vseh predmetov samo v nemščini, stopi potem mej slovensko dečo na kmetih, ali se je čuditi, če potem tudi ne zna ni naprej ni nazaj, če mu manjka terminologije, ne zna slovenski misliti in ne doseže pri otrocih nikakega napredka ali pa površnega? Bog je ustvaril svet iz ničesa, a Bog je vsemogočen, nikakor pa ne more učitelj učiti ono, česar se sam nigdar nij učil!

Od leta 1871. pa do denes, t. j. več čas ustavovernega vladanja, odkar je odstopil Hohenwart od ministerstva, teptalo se je na našem ljubljanskem učiteljišči naš slovenski jezik barbarično z nogami. Iz sloven-

skih narodnih dijakov rezal se je kos za kosom narodni čut, značajnost, proskribiran je bil slovenski jezik. Zato pa vidimo dandenes mej učiteljstvom silno demoralizacijo, katera bi se polagano prijel narod samega, da ne bi se uže enkrat rokodelstvo posamnih nemško-agitatorskih vodij, katerim je nemško vreme zadnjih osem let posebno godilo, ustavilo. Naš narod je pošten, on tega ne zasluži; marljiv je in značajan, to se mu ne sme vtopiti v zdanjej spridenosti; prvi korak je dr. Vošnjakova resolucija, ki globoko globoko sega v narodovo individualnost, ki ima večjo važnost in bode več koristila, ako praktično veljavo dobi, nego v tem hipu računiti moremo. Prvi korak, da dobi slovenski jezik v našem šolstvu veljavo, je storjen, treba bo pa še drugega, pa se narodno šolstvo tudi ozdravi. Jezikovno vprašanje se je pričelo na Dunaji nam ugodno motriti, kajti dr. Vošnjakova resolucija bode, kakor se nam poroča, dobila v državnem zboru menda vendar gotovo tudi pomoč Čehov in Poljakov; a to še nij dosti, na vrsto mora priti tudi enkrat še reševanje osobnega vprašanja. In, ako Bog dá in pravica, tudi to se bode še zgodilo!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. februarja.

Novoimenovana **ministra** Kriegsaus in Conrad sta vtorek dopoldne v navzočnosti cesarja, grofa Taaffeja in drugih odličnjakov prisegla. Po prisegi je šel finančni minister baron Kriegsaus takoj v svoj bureau; uradniškemu osobju se nij nič predstavil nego je samo dozdanjemu vodju finančnega ministerstva Cherteku naznanil, da prevzame zdaj on sam vrhovno vodstvo financ.

O novih ministrih ustavaki sodijo, da nijsta nič drugega nego uradnika, ker nijsta ude državnega zbora. Ker so pa ostali Stremayr, Korb in Horst v ministerstvu, dokazali so svojo zvezo (!) z desnico, in za to tudi nijso nič drugega nego uradniki, — kalkulirajo ustavaki, ki se pravičnosti uradnikov zdaj na hip boje ter jo perhorescirajo.

Češki „Pokrok“ pričakuje od novo dopolnjenega ministerstva večje ustrežljivosti češkim terjatvam, da si ravno se tudi on izpodtika nad tem, da je gospod Stremayr še zmirom v ministerstvu ostal.

Hrvatski „Obzor“ v zadnjem listu potrjuje dve za Hrvate in vse južno Slovanstvo važne novice. Prvič, da general Filipović, upravitelj vojne krajine, vsem ljudem pripoveduje, da ima nalog izročiti krajino hrvatskej upravi,

torej — združenje krajine s Hrvatsko! Drugič, da je ban Mažuraničeva ostavka ali demisija od cesarja sprejeta, torej da bode nov ban upravljal z združeno Hrvatsko. Teško da bode narodniji od Mažuraniča, čegar odstop nij prav razumljiv. Bojimo se, da hote Magjari jednega bolj svojih na banski stol spraviti.

Zadnji članek „Pester Lloyd“ zoper Hrvate in bana Mažuraniča je jako nesramen in aroganten. Tu naj bi se Sušački junaci „Slobode“ ogledali in branili dom pred vzajemnim vragom, a ne da brate neumno napadajo.

Vnanje države.

Spet nesramen poskus na življenje blažega **ruskega** carja! Uže včeraj smo po telegramu z Dunaja poročali, da so nihilistični lopovi spustili z razstrelom en del zimske palače v Peterburgu, kjer car prebiva, v zrak. Obširnejši telegrami denes poročajo, da je bila strelna „mina“ položena v kleti pod stražno sobo. Od straže je vsled strelnega razleta bilo 35 vojakov ranjenih, mej temi jih je pet uže umrlo. V dno carjeve jedilne sobe, kjer carska familija po sreči nij bila še zbrana, prodri je razstrel deset črevljev dolgo, šest črevljev široko luknjo. Da carska družina nij bila še zbrana, kriv je le slučaj, da je car šel princesinji Hesenskej nasproti. — V kleti so našli tri delavce, jeden je ušel. Diplomatični zastopniki so carju na rešitvi čestitali, Peterburg je z zastavami okinčan. Pač se mora reči, da je sam Bog varoval dozdanj carja osvoboditelja, da se vsi napadi nanj lupežnikom nijso posrečili. Naj ga varuje i dalje.

Francoski radikalci zdaj na čuden način agitirajo proti zdanjemu ministerstvu. Več radikalnih časopisov je pričelo objavljati zgovino komune pod naslovom: spomini iz krvavega tedna. S tem hočejo ti brezumneži francosko ljudstvo „pripravljati“ na splošno pomiloščenje!

Italijanski parlament je bil dné 17. t. m. otvorjen. Prestolni govor svetuje, naj se skrbno pazi na armado in pomorstvo, a zraven naj se ščedi. Gledé vnanjih razmer pravi prestolni govor, da je italijanska vlada v prijateljstvu z vsemi družimi vlastimi in da je nepristranost in lojaliteta vlad najboljše sredstvo za složnost mej narodi. Italija da želi in potrebuje miru, da se hoče držati berlinskega dogovora in da hoče svetu dano obljubo izpolniti, da, kadar bode Italija zjedinjena, hoče samo skrbeti za slogo in napredek.

Nemško vojno ministerstvo je baje sklenilo, da se mesto **Berlin** utrdi z 20 tvrdnjavami, kakeršne branijo Pariz.

„Vidite ga, zopet pokazuje, da se nij ničesar naučil v gimnaziji! Amfibijske so životinje, koje morejo živeti v vodi kakor na kopnem!“

„Aha! zdaj znam, to so goske in race!“

„Kakove goske in race! i vi se boste kopitali na izpitu poleg vašega znanja, to vam rečem.“

Ko nam je povedal clarissimus, za koliko je Amerika večja od Evrope, smo se vsi čudili na glas.

„Kaj se čudite temu? tako je!“

„To nij mogoče reče jeden, jaz sem videl Ameriko čisto malo, a Evropo veliko, veliko!“

Jedva smo držali grohot, ko je clarissimus prav ozbiljno počel tolmačiti „maasstab“ po kojem se merijo zemljevidi, no, ko je bil gotov, smo spustili smeh in še clarissimus se je smijal z nami vred nad bedastočo našega tovariša z malo Ameriko in veliko Evropo.

„Quid modo flaterant, postea tacebunt“

sicut pisces!“ je rekel enkrat clarissimus, ko so nekateri preglasno šepetali mej soboj.

„Tacebunt sicut pisces!“ se oglasi jeden.

„Kdo vam je to povedal, da se tako veli?“

„Tako smo se učili v gimnaziji,“ — je odgovoril, in mi smo mu pritrdili vsi.

Sedaj je doktor clarissimus segel nad siromašne filologe gimnazijske, ter jih je nemilo obiral, a mi smo mu pritrdjevali, ker smo videli, da se mu to dobro zdi.

Ko nam je nabrojal clarissimus broj govede v Avstriji, je zopet jeden vprašal, kaj je to goveda?

„I tega ne znate!“ — se je čudil — „to je rogata marva!“

„Vidiš, kako si neumen,“ se oglasi en kolega, še tega ne veš, kaj še nijsi videl nigdar kozla ali pa kostruna?“

To je clarissimusu vendar le uže preveč bilo, zdaj je še profesora natoroznantva prijel in na zadnje nas je vse v en žakelj skrpal,

ter nam je zopet obetal, da se bomo vsi povprek kopitali pri izpitu.

Take grožnje nas nijso nagnale v kozji rog, niti nam nijso zvezale jezikov, ker smo držali, da nas ne bo zarad neznanja metal clarissimus. Ampak nekaj drugega je bilo, kar nam je škodilo. Imeli smo namreč mej soboj nekega Dalmatinca, kateri si je pribil v klop nekoliko čavljev, a na te je napenjal strune; mej predavanjem se je čulo tedaj pa tedaj brundanje po strunah čisto „piano“, a kadar smo se smejali, je postalo brundanje „fortissimo“.

O takej priliki je znal reči naš clarissimus: „brundaj ti, brundaj, buš ti več brundal!“ (pri izpitu namreč).

Kateri brunda, tega nij mogel zvedeti clarissimus, in zato je sklenil storiti z nami, kakor je bil svoje dni napravil sv. Peter s čebelami.

Ko je namreč po glasu dotične legende